

GOEDE VRIJDAG

*Liturgie voor de viering van Goede Vrijdag op 3 april 2026
om 19.30 uur in de St. Gertrudiskerk te Baard*

Anneke Kaai – www.artway.eu

*Voorganger: ds. Corrie Bark-Bakker
Ouderling van dienst: Knilles Visser
Diaken: René Venema
Organist: Jetske Bakker
Koster: Sjoukje Terpstra
Liturgische schikking: Annet Hankel
M.m.v. de Cantorij o.l.v. Martijn van Dongen*

Goede Vrijdag

*U komt mij, lieve God,
zo nederig nabij,
in dagen van gemis
en moeite vindt U mij.
U daalt het duister in,
U deelt mijn angst en pijn,
zo dodelijk bedroefd
als maar een mens kan zijn,
een man van smarten die
ter aarde valt en schreit,
een lotgenoot, een vriend,
O Heer die bij mij zijt,
ik bid U, laat het licht
dat doorbrak in uw smart,
de zon die Pasen heet,
ook dagen in mijn hart.*

*Tussentijds 156
Tekst Jaap Zijlstra*

Liturgische schikking

Johannes 19,1–19,37

Kern: vers 30

Hij zei: 'Het is volbracht.' Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

De laatste dagen van onze Heer, het ultieme lijden van de mensenzoon en de Zoon van God. Al talloze malen gehoord of gelezen, toch maakt het verhaal elke keer indruk.

Schikking:

Voor de schikking zijn klassieke symbolen zoals doornen en de anemonen gekozen. Doornen om het lijden te onderstrepen. Een middeleeuwse legende vertelt ons dat de rode anemonen zijn ontstaan door bloeddruppels van Christus op witte bloemen toen Hij aan het kruis hing.

*De avondmaalstafel is leeg.
Het orgel zwijgt, behalve ter ondersteuning van het zingen.
De dienst begint in stilte.*

Gebed

Psalm 22a: Cantorij: voorzang, allen: refrein

refrein: 1 voorzang, 2 allen

God, mijn God, waar-om hebt Gij mij ver-la - ten.

voorzang 1 Mijn God, roep ik overdag, en Gij zwijgt,
ik roep het 's nachts, en Gij laat mij maar roepen.

allen refrein

voorzang 2 Onze vaders hadden vertrouwen in U,
vertrouwen en Gij zijt hun redding geweest.

allen refrein

voorzang 3 Zij riepen om U en Gij waart hun uitkomst,
en nooit hebt Gij dat vertrouwen beschaamd.

allen refrein

voorzang 4 Ik ben geen mens meer, ik ben een worm,
gehoond door de mensen, veracht door de buurt.

allen refrein

voorzang 5 Ik ben bescpottelijk in aller ogen,
iedereen lacht me hoofdschuddend uit:

allen refrein

voorzang 6 'Hij zocht het bij God, laat die hem dan redden,
laat God hem bevrijden, die houdt toch van hem.'

allen refrein

Lezing van het lijdensevangelie volgens Johannes,
afgewisseld met liederen.

Johannes 18,1-11

Lied 587: 1

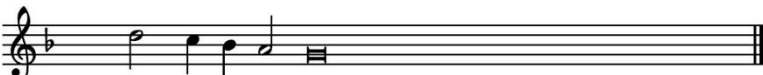
1 Licht voor de we-reld, geeft U zich ge-van-gen

in de-ze nacht van duis-te-re be-lan-gen?

Ik zoek U, Heer, en vraag U: maak mijn o-ren

heel om te ho-ren.

Lezing: Johannes 18,12-27

Lied 587: 2

2.

Eén mens moet sterven om een volk te redden.
Door uw gehoorzaam lijden kan ik verder,
warm ik mij aan uw liefde die niet loochent.
Open mijn ogen.

Lezing: 18,28-19,3

Cantorij: 'O Haupt voll Blut und Wunden'

O Haupt voll Blut und Wunden, voll Schmerz und voller Hohn!
O Haupt, zu Spott gebunden mit einer Dornenkron,
O Haupt, sonst schön gezieret mit höchster Ehr und Zier,
jetzt aber hoch schimpfret: gegrüsset seist du mir!

Du edles Angesichte, vor dem sonst schrickt und scheut,
das grosse Welt gerichte, wie bist du so bespeit.
Wie bist du so erbleichet, wer hat dein Augenlicht,
dem sonst kein Licht nicht gleicht, so schändlich zugericht't ?

Lezing: Johannes 19,4-16a

Lied 577

1 O we-reld, zie uw le - ven
hoog aan het kruis ge - he - ven,
uw heil zinkt in de dood.
De eer-ste - ling van al - len
laat stil zich wel-ge - val - len
ver-druk-king, sla-gen, hoon en spot.

2.

Wie heeft U zo geslagen,
waarom moet Gij verdragen
die bitterheid en pijn?
Gij zijt toch zonder zonde,
toch niet in 't kwaad gebonden
als wij en onze kinderen zijn.

3.

Ik ben het, ik moest boeten,
met handen en met voeten
genageld aan uw kruis.
O Here, die uw leven
voor mij hebt prijsgegeven,
gedenk mij in het paradijs.

Lezing: Johannes 19,16b-30

De Paaskaars wordt gedoofd ~ kort moment van stilte

Lezing: Johannes 19,31-37

Liet 583: Cantorij 1, allen 2, 3 en 4

1. Cantorij

Marije seach ta, dêr hong Jezus sa heech,
syn lichem fier boppe it drokke beweech.
Syn hier wiet fan swit en bedutsen mei bloed,
sy woe dat se 'm helpe en koesterje koe.

2 Wat woe se 'm graach rop-pe, mar doe't se it be - socht
 fer - flea-gen har wur-den, it wie om 'e nocht.
 Syn freo-nen op ôf-stân - har yn-der-lik sei:
 wie - sto hjir-foar ber-ne, myn jon-ge, dy dei?

3.

Se tocht oan de ingel, oan wat dy foarsei,
 en sei stil de wurden fan Simeon nei.
 Se makke dy reis dat Er fuort wie wer mei:
 har bern yn 'e timpel, yn 't hûs fan syn Heit.

4.

Sy seach nei de Soan, troch de Heit oan ús jûn,
 en sjende begriep se fan alles de grûn.
 En lykas Marije die, bûge wy no
 foar Jo, ús Ferlosser, en earje wy Jo.

~ Gebeden~

Gebeden, elke intentie eindigt met: 'zo roepen wij U tezamen aan.' Daarna vallen we in met de woorden: '**Heer ontferm U, in de naam van Jezus uw Zoon, onze koning aan het kruis.**'

~Het Beklag Gods - Aanklacht onder het kruis~

Lied 585: Cantorij: solo, kwartet, koor, Allen: allen

Het lied is een oud gedicht voor de Goede Vrijdag, gebaseerd op Micha 6 en opnieuw bewerkt.

solo Waar was jij, toen men Hem gekruisigd had?

kwartet Erbarm u, erbarm u, erbarm u!

koor Waar was jij, toen men Hem hing aan het hout?

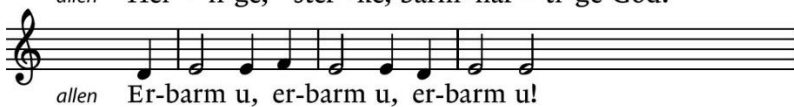

solo Waar was jij, toen de zon niet langer wilde schijnen?

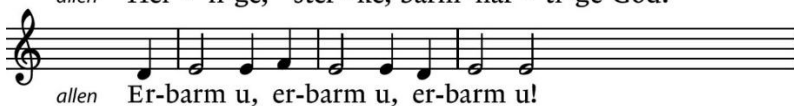
koor Heilige, sterke, barmhartige God!

koor Waar was jij, toen Hij in zijn graf gelegd werd?

solo Waar was jij, toen Hij uit de doden opstond?

solo Waar was jij?

juwenkoor Honger heb ik geleden: gaf jij mij toen te eten?

koor Wanneer dan Heer, wanneer dan?

juwenkoor Dorst heb ik gehad: liet jij mij toen drinken?

allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!

koor Ooit was ik een vreemdeling: gaf jij mij onderdak?

allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

allen Hei - li-ge, ster - ke, barm-har - ti-ge God!

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!

koor Toen ik was uitgekleeed: bedekte jij mijn schande?

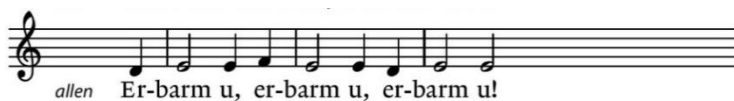
allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

allen Hei - li-ge, ster - ke, barm-har - ti-ge God!

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!

mannenkoor En toen ik ziek was: heb jij mij opgezocht?

allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!

solo Ooit zat ik gevangen, kwam jij toen naar mij toe?

allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

koor Alles wat je niet voor één der minsten gedaan hebt,
heb je ook Mij niet gedaan!

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!

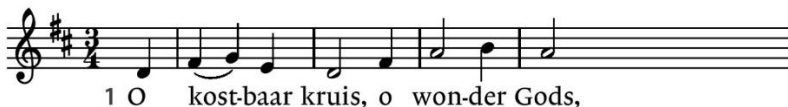
solo Waar was jij?

~Kruismeditatie~

Wij buigen en brengen een groet bij het kruis, terwijl er zachtjes muziek klinkt: **Martijn op traverso: "Sarabande uit Partita in a-klein van J. S. Bach (1685-1750)"**.

Tijdens deze muziek en het zingen van lied 578 kunnen we naar voren komen om een kaarsje aan te steken, bij wijze van 'Kruishulde', als teken van respect.

Lied 578

1 O kost-baar kruis, o won-der Gods,

waar-aan de prins der glo - rie stierf;

ik wil om U zijn zon-der trots,

ik acht ver-lies wat ik ver-wierf.

2.

Bewaar mij dat ik roemen zou
dan in mijns Heren Christi dood.
Al wat ik anders noemen zou
is niets bij dit mysterie groot.

3.

O angst en liefde, ondereen
vermengd als water en als bloed,
zij wijzen naar het wonder heen
van Hem die op de aarde boet.

4.

Het rode bloed, zijn koningskleed
bedekt het schandelijke kruis,
dat wordt door alles wat Hij leed
de levensboom van 't paradijs.

5.

En door zijn dood en door zijn bloed
is nu de wereld dood voor mij.
Ik ben gestorven, maar voorgoed
van heel de dode wereld vrij.

6.

De aarde zelf is veel te klein
voor wie U waarlijk loven wil.
Uw liefde is een groot geheim,
zij vraagt geheel mijn hart en ziel.

~De overgang naar de Stille Zaterdag~

Lezing: Johannes 19,38-42

Lied 590: Cantorij 1 en 3, Gemeente 2, 4 en 5

1. Cantorij

Nu valt de nacht. Het is volbracht:
de Heer heeft heel zijn leven
voor het menselijk geslacht
in Gods hand gegeven.

2. Allen

2 De we-reld gaf Hem slechts een graf,
zijn wo-nen was Hem zwer-ven;
al zijn on-schuld werd Hem straf
en zijn le - ven ster - ven.

3. Cantorij

Hoe slaapt Gij nu, die men zo ruw
aan 't kruishout heeft gehangen.
Starre rotsen houden U,
rots des heils, gevangen.

4. Allen

't Is goed, o Heer, Gij hoeft de eer
van God niet meer te staven.
Leggen wij ons bij U neer,
in uw dood begraven.

5. Allen

Hoe wonderlijk, uitzonderlijk
een sabbat is gekomen:
eens voor al heeft Hij het juk
van ons afgenomen.

Liet 202: Cantorij: Luthers avondgebed

The musical score is written on ten staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are in Dutch and are aligned with the notes on the staves. The melody is simple and repetitive, with many notes being whole or half notes. The lyrics are: Bliuw by ús, want it is jûntiid en de nacht sil komme. Bliuw by ús en by jo hiele tsjerke oan 'e jûn fan 'e dei, oan 'e jûn fan it lib-ben, oan 'e jûn fan 'e wrâld. Bliuw by ús mei jo genede en goedens, mei jo treast en sei-ne, mei jo wurd en sa - kramint. Bliuw by ús as oer ús komt de nacht fan besiking en fan eangst, de nacht fan twivel en oanstriid, de nacht fan 'e hurde en bitte - re dea. Bliuw by ús yn libben en yn stjerren, yn tiid en i - vichheid. Amen.

Bliuw by ús, want it is jûntiid
en de nacht sil komme.
Bliuw by ús en by jo hiele tsjerke oan 'e jûn fan 'e dei,
oan 'e jûn fan it lib-ben, oan 'e jûn fan 'e wrâld.
Bliuw by ús mei jo genede en goedens,
mei jo treast en sei-ne,
mei jo wurd en sa - kramint.
Bliuw by ús as oer ús komt
de nacht fan besiking en fan eangst,
de nacht fan twivel en oanstriid,
de nacht fan 'e hurde en bitte - re dea.
Bliuw by ús yn libben en yn stjerren,
yn tiid en i - vichheid. Amen.

In stilte verlaten we de kerk

Bij de afbeelding, zie www.artway.eu

Op dit schilderij van Anneke Kaai zien we een gestalte die gebukt gaat onder verdriet, wiens vorm samenvalt met een groot rood vraagteken. Het is het grote waarom van 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?' Psalm 22. De onstuimige draaiing en chaotische wirwar van kleuren verwijzen naar boosheid (rood), haat (geel) en duisternis (zwart), aldus Anneke Kaai. Maar de hemel heeft het wel gehoord, getuige het licht en wit rechtsboven waarin ook een klein oor is te ontwaren. Dit wordt weer gespiegeld in het oor dat besloten ligt in het vraagteken, een oor dat zich spitst om een weerwoord van boven op te vangen. Ook Jezus ging door deze onvoorstelbare vertwijfeling heen. Ik vraag me altijd af of God hem werkelijk verliet of dat dit alleen zo was in zijn eigen ervaring. God, de Vader, is er toch altijd bij? In ieder geval citeert Jezus een psalm, waarvan hij wist dat die in vers 22 uitloopt in de woorden: 'U geeft mij antwoord.'